Kőszeg 1910. október hó 2.-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk Rónai Frigyes kiadó címére küldendők.

XXX. évfolyam. | Felelős szerkesztő: JAMBRITS LAJOS. | 40. szám.

A husdrágaság okai.

(B. K.) Nemcsak a főváros, a vidéki városok, a falvak és puszták népe is roppantul érzi azt a drágaságot, amely nemcsak országunkban de más államokban is érezhetően jelentkezik. Lidércnyomásként nehezedik ez a teher az ország minden polgárára, mert a drágaság oly nagy, hogy vidéki városokban az iparos, kereskedő és hivatalnok szerény jövedelméből alig bir hushoz jutni; a szegényebb néposztályoknál pedig valóságos ritkaság- és csemegeszámba megy a husfogyasztás.

A régebbi időkben mindig arra buzditották a városok lakosságát, hogy a várost el ne hagyják, mert bennük van az olcsóbb megélhetés biztositva; de ma már oda jutottunk, hogy a városokban épenséggel nincsen olcsó megélhetés, sőt ugyanettől a község és puszták lakói is meg vannak fosztva.

A mészárosok az egész vonalon fölemelték mindenféle hus árát. Felszöktették azért, mert ők is drágán jutnak hozzá mindenféle vágómarhához.

A gazdák is kénytelenitve vannak és voltak ezt az utóbbi időben megtenni, mert a termelési költségek 30—50 sőt több százalékkal is emelkedtek; továbbá a meglévő kevesebb számu állatból nem tudtak és tudnak 20—30 százalékkal többet eladni.

Az élelmiszerek megdrágulása különösen az 1897-ik évtől kezdődőleg érezhetőbb nálunk, mert ez évtől kezdődőleg ugyszólván rosszabb aratás és takarmánytermés járt a gazdákra; hol a hazai állatállomány szambeli emelkedése a népesség szaporodásával és a fokozódott husfogyasztással nemcsak hogy lépést nem tartott, hanem a depekoráció folyományaként a drágulás minden téren érezhető lidércnyomása nehezedett hazai lakosságunk összeségére.

Az 1903. évig csak némi árcsökkenés volt az élelmiszereknél észlelhető, sőt még ugyanez év folyamán ismét azokat a nagy árakat sikerült elérnünk, a melyek az 1897-ik évben már érezhetően jelentkeztek. Az 1903-ik évtől kezdve hazai gazdaközönségünknek csak két jobb aratása és takarmánytermése volt, ugy hogy az 1905-ik évi szük termés mellett csak a földmüvelésügyi kormány energikus közbelépése eredményezte azt, hogy még nagyobb depekoráció nem következett el.

Eme mostoha évek káros hatása nálunk még nem is érezhető és ebben van a tulajdonképeni depekoráció legfőbb oka, mert ha hazai állatállományunk akkor közvetlenül számbelileg és nagyobb mértékben nem is apadt; de az állatok országos jellegü rossz kondiciója, a kedvezőtlen teleltetések, a legelők fünövésének elégtelensége okvetlenül nagy befolyással voltak a számbelileg kedvezőtlen természetes szaporulatra, az ivadékok satnya fejlődésére, az elhullásokra és kedvezőtlenebb egészségi állapotukra is.

Már most, ha figyelembe vesszük azt is, hogy e kedvezőtlen évek behajtása folytán legkevesebb 2—5 százalékkal több állat került levágásra, mint más esztendőkben, tehát állithatom, hogy ma hazai állatállományunk ez elmult tizenhárom év alatt legalább is 10 százalékkal nagyobb létszámot tüntetne föl, ha a kedvezőtlen évek ebben közre nem hatnak.

Hogy ez nálunk, agrárállamban is igy van annak legfőbb oka az, hogy hazai kisgazdáink gazdaságai még egyoldaluak és takarmánytermesztésre nincsenek berendezkedve. A legbiztosabb eszköz tehát a depekoráció folyton ismétlődő ellensulyozására a hazai takármánytermesztés biztositása amely esetben hazai gazdaközönségünk nem lenne kiszolgáltatva annak hogy 8—10 koronáért vásároljon egy mm. szénát, 4—5—6 koronán egy mm. szalmát; vagy ha ezt megtenni képtelen, akkor féláron kénytelen tuladni jészágain azért, mert nem tudja mivel tartani. Ilyen esetben nálunk olcsó a jószág és valamivel megolcsul a hus.

Ha a mészáros drágán vesz, azt drágán kell neki eladnia, mit a fogyasztó szintén drágán kénytelen megszerezni. Ilyenkor drágul a marha és lényegesen drágul a hus.

Hogy a husdrágaság észlelhető jelensége nálunk is hamar elkövetkezett, annak legegyszerübb oka az, hogy hazánkból aránylag sokkal több marhát visznek ki jelenleg, mint a mennyi kivihető lenne, mert ha megnézzük a nyugatmagyarországi vármegyék országos vásárait, akkor fogjuk észlelni, hogy marháink nemcsak Ausztriába és Bécsbe, hanem Német-, különösen nagymennyiségben Olaszországba, sőt Svájcba is kiszállittatnak.

Ausztriába és Bécsbe, nemkülönben Németországba kerül a legjobb minőségü hizóökör; Olaszországba sok 1—2 éves üsző, Svájcba sok egy éven aluli növendékjószág. Hogy Ausztriába és Németországba sok ökör kerül ki tőlünk, ez már régebbi keletü jelenség, ez tehát a depekorációt nem igen befolyásolja. Azonban sajnálatos jelenség az, hogy Olaszországba és Svájcba éppen ama vidékekről kerülnek ki 1—2 éven aluli üszők hol az üszőállomány nem teszi ki a meglévő tehénállománynak legalább is kétszeresét.

Tárca.

Vaddisznóles zabban.

Augusztus 27-ike volt. A zab nagy részét már lekaszálták, csak itt-ott maradt egy-egy törülközőnyi sáv. Ez az időtáj a legalkalmasabb disznólesre, mert ilyenkor a kevés közt könnyebb már megválogatni a leshelyet.

Még a nap jó magasan volt, midőn útrakeltem sógorom és kedvelt „Bugó" disznóskutyánk kiséretében a D-i hegyek felé. Másfél órai gyaloglás után — miközben alaposan meghánytuk-vetettük a történhetőket — elérkeztünk a D-i erdészlakhoz.

Az erdész kinn az udvaron fogadott s tudakoló kérdésemre egyet-kettőt szippantva pipájából, előbb a tiszta csöndes égboltra, majd rám tekintve, jelentőségteljes fejbólintással mondá: „Ma kitűnő időnk lesz, ma össze fogunk velök találkozni„.

Ez a kijelentés nagy reménynyel töltött el bennünket. Hát még midőn kedvelt kerülőnk is benyit az udvarra lesre felkészülten s égre-földre esküdözik, hogy ma a disznók a Fehér-kút melletti zabba okvetlen el fognak menni, mert a többi összes környékbeli zabokat már lekaszálták.

Minthogy azonban a hold csak fél tiz tájban jön fel, elhatároztuk, hogy csak a hold feljötte után indulunk. Bementünk tehát az erdészlakba, hol kényelmesen elfogyasztottuk magunkkal hozott vacsoránkat. Közbe-közbe pedig hol egyik hol másik mondott egy-egy vadászhistoriát.

Egyszer csak bedugja a fejét a kerülő s jelenti, hogy a hold már fent van, már indulhatunk lassan.

Fel is készülődtünk mihamar, ki egy köpönyegyel, ki egy pokróccal a vállán, mert ilyenkor már éjjel — különösen virradat előtt — ugyancsak lehül a levegő s takaró nélkül alig birná az ember a nyugodt várakozást.

Lassan és csöndesen vonultunk, mint az árnyak egy mezei úton az erdők aljába, a zabos táblák felé. Sógoromat a kerülővel a baloldali sürű erdő alatt még fennálló zabhoz küldöttem, mi az erdészszel régi megszokott helyünk felé tartottunk, a hol a zabtáblákat az előző napokon úgyszólván teljesen tönkretették a vadisznók. Lábujjhegyen s hallgatózva közeledtünk helyünkhöz. Alig vagyunk már hatvan lépésnyire a zabtábla végitől. Egyszerre csak mintha czöveket vert volna lábunk, mindketten oly hirtelen s mozdulatlanul állottunk meg. Több helyről is hallatszik a zabból az a sajátszerű „csamcsogás", melyet a vaddisznó a zab evése közben hallat. És a csendes éjszakában ez a hang olyan kellemes a vadász fülének, akár a szalonka korrogása, vagy a szarvasbika bőlönbölése.

A hold már elég magasan járt, belenézek távcsövembe, gyönyörüen látok célozni. Most már csak egy néhány lépést kell tennem, hogy felérjek egy kis emelkedésre, melyről aztán az egész zabtáblát belátva kiválaszthatom magamnak a legnagyobb példányt. Már képzeletben láttam is mint fordul fel, mint csattogtatja még végvonaglásában agyarait az abizonyos nagy vadkan. Egyszerre csak egy zuhanást hallottam, aztán — egy pillanatig néma csend, aztán erős recsegés, ropogás és fújás a zabtábla feletti erdőben ... a disznók elmentek. Mozdulatlanul s a boszúságtól mintegy megkövesedetten álltam helyemen még jó ideig. A zuhanás oka az erdész volt, ugyanis mig én lassan húzódtam a zabtábla felé, meg akarvén azt tulsó oldalról kerülni, a sötétben egy árokba esett s az ő esése elvitte az én disznaimat.

Most már mit csináljunk? Még korán van hazamenni. Hátha visszatérnek éjféltájban, vagy meg mások jönnek? Rövid ideig tartó tanakodás után mégis elhelyezkedtünk a zab szélén.

Hosszú unalmas várakozás után egy pár őz jön ki az erdőből s árnyaik folytán közelednek felém. Már alig van tőlem négy lépésnyire az egyik, már látom az agancsát is. Felém néz, sehogy sem tetszem neki. Még jobban közeledik, fejét rázza s agancsával fenyegetően integet felém. Ez igen hosszú ideig tartott s én már tovább nem birva a mozdulatlanságot, fegyverem csövével reá hadonáztam. Csak ez kellett még nekem! A bak nem hogy elrohant volna, hanem kecske módjára mind a négy lábával egyszerre fölföl ugorva nagyokat dobbantott s még nagyobbakat bőgött, hogy csak úgy visszhangzott tőle a csöndes éjszaka.

Most már tovább nincs itt mit keresnünk, gyerünk haza, mondám az erdésznek, hiszen már úgyis éjfél után egy óra van, a minek jönnie kellett volna, már eljöhetett idáig.

Azzal szomorúan, lehorgasztott fejjel indultunk ugyanazon uton visszafelé, a melyen jöttünk. Útközben maguukhoz futyultuk a sógoromat a kerülővel. Ők nem láttak semmit.

Azonközben elhatároztam, hogy körülcserkészem még azt a egyedül álló zabtáblát, mely amott a dombon az erdőig húzódik. Már az éjszakánnak amúgy is vége, semmit sem veszitek vele.

Az erdész helyeselte tervemet, a kerülő pedig még el is kisért egydarabkán, hogy megmutassa a

Megirom itt ennek is az igazi okát. Olaszország jelenleg most azért szállit ki hazánkból sok üszőt és tehenet, mert ott most kezdik jobban a pirostarkát tenyészteni. Svájcba pedig azért visznek ki sok egy éven aluli üszőt, mert ott ezeket a jó havasi legelőkön tovább tenyésztik, melyeket kifejlődött állapotban részint nekünk, részint más országoknak mint eredeti állatokat dupla áron adnak el.

Nálunk továbbá rengeteg három hetes üszőborju kerül már levágás alá, a mely korban a hus nemcsak nem kiadó, de határozott veszteség ahhoz képest, a mennyit a borju már 8—10 hetes korára nyomna.

Hogy továbbá kevés a borju, ennek oka az is, hogy a követett köztenyésztési eljárás az egész országban helytelen alapokon nyugszik, mert a párositás ma is vadhágatás utján történik. Mennyivel más lenne a természetes szaporodás ha a hazai köztenyésztésünkben a párositás kézből történnék, a mely ma már hazánk némely vármegyéjében, hovatovább nagyobb teret hódit.

Oka továbbá a husdrágaságnak az is, hogy hazánk juhállománya az utóbbi tizenöt év leforgása alatt lényegesen megcsappant; a sertésvész állandóan pusztitott, pedig a szegény ember konyhájára a szalonnán és zsiron kivül — a birkahus szolgáltatta legalább hetenként egyszer-kétszer az olcsó és mégis izletes hust.

A legelső kellék lenne tehát az, hogy az üszők levágását két éves korhoz kellene kötni, mely alul csak nyolc-tiz hetes mustrák vétetnének ki. Bika-borjuk nyolc-tiz hetes kor előtt is vághatók.

Külföldre az anyaországon és Erdélyen kivül, más szinü járlatok behozatala mellett, csak már négy évet betöltött női állatok vihetők ki. A négy évet be nem töltött állatok számára — külföldre szóló járlat ki nem állitható. Ezen külföldre szóló járlatot a kereskedő szerezné meg.

Minden külföldre szállitott jószág ára 1 korona.

Az egész ország köztenyésztésénél a kézből való párositás alkalmazandó, a melynek folytán a természetes szaporodás az eddigi állapothoz képest 15—20 százalékkal javulna.

Olyan videkeken, hol bizonyos állati járványok ugyszolván évente és nagyobb mértékben lépnek föl, ott köztenyésztéseknél az egész állatállomány államilag termelt oltóanyaggal kötelezőleg beoltandó. Nagyobb járványok esetén, a mint egy községben ötnél több állat ugyanazon betegségben betegedett meg, az egész állatállomány beoltandó.

Föllépő sertésvésznél a köztenyésztés részére átvészelt helyekről ambulans kanok tartandók, a melyek járvány esetén egészséges udvarok egészséges állataira szekéren és ketrecben párositás végett elszállithatók, mert az végtelen nagy károsodás egy község kisgazdáira, hogyha a sertésvész valamely községben föllép, akkor öt-hat vészes udvar miatt az egész község sertésállománya megfosztatik a szükséges szaporaságtól. Ezért föllépő szertésvésznél államilag termelt Hutyrá-féle szérummal a gazdák költségére az egész község sertésállományát idejében be kellene oltani, a mely eljárással a sertések 40—50 százalékát meg lehetne menteni. A sertésvészben való elhullásnak csak 20—30 százalékkal való csökkentése szintén hathatós ellensulyozója lenne az eddigi husdrágaságnak és elősegitője nemzeti vagyonosodásunknak.

Igen üdvös dolog lenne továbbá, ha az állami birtokok és szakintézetek tenyészcélra alkalmas üszőborjai választott korban az állam által megvásárolva — külön borjunevelő-telepekre és legelőkre kerülve — tovább neveltetnének. Ezen tovább nevelt állatok azután beüzetett állapotban, bizonyos kötelezettség kikötése mellett és részletfizetésre kisgazdák birtokába jutnának. Községi legelőket állami támogatással létesiteni és fölujitani! Sőt külföldről is tenyészanyagot behozni, mert az eredeti állat sem tul drága.

Mivel továbbá az Alföldön máris észlelhető, hogy kisgazdáknál, bérlőknél a birkák is kezdenek szaporodni, tehát az állam különböző juhállományából az illető vidéknek megfelelő fajtáju és számu állomány adatnék el kedvezményes áron és bizonyos kötelezettség kikötése mellett, hogy igy az ország több részében a juhtenyésztés is hathatósabb lendületet vegyen.

Igen kivánatos volna továbbá a vidéki országos vásárok számának csökkentése. A husfogyasztási adó eltörlése, a vágóhidak mérséklése, szigoru nyilvános ellenőrzés a hatóságok által, a mely uton a husárak alakulása is szabályoztatnék.

Takarmányszük esztendőkben szálastakarmány, szalmafedél és abraktakarmány kiszállitásának idejében való teljes beszüntetése.

Vidéki állattenyésztési egyesületek alakitása, üszők és borjastehenek dijazása; egységes vidéki tenyészállatvásárok rendezése által rövid idő alatt igen sokat lehetne lenditeni hazai állattenyésztésünk felvirágzásán és a jövőben még várható husdrágaság enyhitésén.

Ilyen hathatós eszközöket kellene kormányzatunknak alkalmazásba vennie, hogy főleg a természetes szaporodás emeltessék; továbbá kifejlettebb korban való állatok kerüljenek eladásra és a mészáros kezére, mert mig nincsen elegendő állatunk, addig a husdrágaságon semmiféle ankét nem enyhit.

Városi ügyek.

1909/910. **Hirdetmény.**

Figyelmeztetem a háztulajdonosokat és szállást adókat, hogy Budapestről és Bécsből vagy egyébb kolera veszélyes helyekről városunkba érkező szállástvevőket, mai naptól kezdve azonnal a rendőrhatóságnál bejelenteni el nem mulasszák, mert a mulasztók ellen szigoru büntetést fogok alkalmazni.

Kőszeg, 1910. szeptember 28-án.

Jambrits Lajos
h. rendőrkapitány.

2091/910. **Hirdetmény.**

A kolera veszélyre való tekintettel zirci járásban fekvő Csatka kőzségbeli bucsujárás a vész teljes megszüntéig betiltva lett.

Kőszeg, 1910. szeptember hó 29.

Jambrits Lajos
h. rendőrkapitány.

2394/910. **Hirdetmény**

Már többször észleltetett, hogy a háztulajdonosok vagy azok alkalmazottjai a ház előtti járdatisztitás alkalmával a szemetet egyszerüen az uttestre dobják.

Miután ezen eljárás tilos és köztisztaság elleni kihágást képez, figyelmeztetem a ház tulajdonosokat, hogy jövőben ezen eljárástól tartózkodjanak illetve alkalmazottjaiknak tiltsák meg, mert a kihágást elkövetők ellen szigoru büntetést fogok alkalmazni.

A rendőrség utasitva lett, hogy előforduló eseteknél az elkövetőket azonnal jelentsék fel.

Kőszeg, 1910. szeptember 28.

Jambrits Lajos
h. rendőrkapitány

Hirek.

Névnapi ünnepély. Dr. Bárdos Remig bencés házfőnök és igazgató, nevenapja alkalmából tegnap este fényes vacsorát adott, melyen Kőszeg város társadalmának szine-java részt vett. A vacsora alatt számos felköszöntő hangzott el, s lelkes ünneplésben részesitették a vendéglátó házfőnököt.

Házasság. Dr. Hennel László folyó évi október hó 10-én tartja esküvőjét Kőszegen Szomor Lajos tanitó leányával, Annával. — Pummer Adolf rohonci ev. lelkész csütörtökön kötött házasságot Terplán Dórával a kőszegi evangelikus templomban.

Szabadságról vissza. Kőszegi József rendőrkapitány szabadságáról visszaérkezett s tegnap vette át hivatalát.

Tanitónővalasztás. Gratzl Hedviget, Gratz János kőszegi malomtulajdonos leányát Nagyszentmihályon megválasztották tanitónőnek.

Orvosi hir. A belügyminiszter Kindl Nándor szigorló orvos, volt vizgyógyintézeti alorvost, a ki Budapesten az első egyetemi szemklinikán megtartott trachoma tanfolyamot hallgatta, gyakorlati kiképeztetését pedig a budapesti állami szemkórházban végezte, állami trahomaorvossá nevezte ki.

Uj ügyvédjelölt. Ifj. Kőszegi József, rendőrkapitányunk fia, a mult héten jó sikerrel tette le a budapesti tudomány-egyetemen első jogtudományi szigorlatát s ez alapon a szombathelyi ügyvédi kamarába ügyvédjelöltként bejegyeztetett. Az uj ügyvédjelölt dr. Stür Lajos ügyvéd irodájában kezdi meg gyakorlatát.

Kiss Árpad szintársulata nem jön Kőszegre. Az országos szinészegyesület elnöksége értesitette a helybeli szinpártoló egyesületet, hogy Kiss Arpád szinigazgató előadási jogát városunkat illetőleg megvonta, mert Kissnek uj kerületét már október elején át kell venni-e, igy itt előadásokat nem tarthat. E szerint az uj kerületi igazgató Molnár Gyula fog nálunk játszani, ki az engedélyért már folyamodványát be is nyujtotta, s valószinüleg október hó második felében megkezdi előadásait.

Népszámlálási biztosok és felülvizsgálók. A népszámlálás végrehajtásához a számlálóbiztosok kinevezése a mult vasárnap megtörtént. Számlálóbiztosok lesznek: Horváth Béla, Sváb József, Berényi Miklós, Csányi Sándor, Kiss Kálmán, Wölfel Kálmán, Bründl Gyula és Leiner Antal Kőszeg város területére. Kőszegfalván Mernyei Mihály tanitó látja el a népszámlálási teendőket. A számláló biztosok munkája egy-egy számláló lap kitöltéséért 6 fillérben van megállapitva. A felülvizsgálati teendőket Kőszegi József rendőrkapitány, Jambrits Lajos h. főjegyző, Jagits Imre számvevő és Griller Adolf pénztárnok látják el. Az összeirás 1911. január 1-én kezdődik és tiz nap alatt befejezendő.

A városi virilisek névjegyzékét az összeiró küldöttség kiigazitotta. A névjegyzék a csütörtöki közgyülés elé kerül megállapitás végett. A névjegyzék nem igen tér el a tavalitól. Némi változást mégis találunk. Az első virilista ugyan maga Kőszeg szab. kir. város. Mint uj virilisek Eisner Camill, Róth Jenő, Korner József és Brenner Lajos szerepelnek. A névjegyzéket legközelebbi számunkban egész terjedelemben hozzuk.

---

hozzá elvezető legalkalmashbb utat.

Csöndben lépésről-lépésre haladtam fölfelé a domb oldalán a zabtáblához, közben-közben kifujva magam hallgatóztam. De semmi nesz sem hallatszik, csak távol alattam a mezőn beszélgetést hallok — már egynéhány ,tót hordani kezdi az eledelt a cséplőshez.

Lassan felérek a zab mentén egész az erdő aljáig. Már-már minden reményemet vesztve vissza akarok fordulni, a mint benn az erdőben gyanús galyroppanást hallok. Es az a bizonyos sajátszerű roppanás, melyet csak nagy vad okoz. Hirtelen leülök hát a zabszéli barázdába s feszült figyelemmel hallgatózom. Az ágropogás ismétlődik, majd közelebb jön s folyton erősbödik. Még lélekzetem is viszafojtva lehasalok teljesen a barázdába, hiszen kin vagyok a tiszta mezőn a zabban, ő pedig az erdőből jön, tehát föltétleül meglát... Most hallattszott egy legerősebb roppanás, aztán egy tompa ugrás... kibujt az erdőből.

Hirtelen megcsapja az orromat az a bizonyos erős szag, a vaddisznó sajátszerű szaga. Ahá! gondoltam magamba, hát te vagy az? De most mi lesz?! Tudtam, hogy bejön a zabba, melyben feküdtem, csak attól féltem, hogy egyenest nekem jön s nem leszek képes lőni, mielőtt megérez vagy észrevesz. De mindegy várok, míg a zabba jön Már hallom is a zizegést, belépett fölöttem a zabba. A másik pillanatban már meguti fülemet a csamcsogás, még pedig oly közelből, hogy szinte félek felemelkedni helyemről. Érzem, hogy arcom tüzel, szivem dobog s lassan — mint egy macska, emelem fel fejemet a barázdából s vállba tett fegyverrel föltérdelek. Mereven nézek a csamcsogás irányába, de nem látok tisztán, a szemem káprázik. Belenézek fegyveremen lévő távcsövembe, lassan végigjártatom a zabon, egyszere csak megjelenik távcsövembe mint valami fekete szörnyeteg, — a nagy vadkan. Hirtelen az elejére irányoztam a távcső szálkeresztjét s elnyomtam a ravaszt. Hallottam a golyó ütését, éreztem hogy találnom kellett. A fekete mostrum azonban, mintha semmi sem történt volna — egy óriási fujással s hatalmas ugrásokkal eltűnt az erdőben.

Még egy kis ideig mozdulatlanul hallgatoztam de semmi zörgés, semmi nesz, mintha a föld nyelte volna el az én vadkanomat.

Csak te menj, gondoltam magamban, majd összetalálkozunk mi még, ha kivilágosodik, majd megkeres a „Bugó„ kutyánk!

Leindultam tehát az erdészlak felé. Az erdész sógorommal s a kerülővel hallották lövésemet s a ház tornácán kivánesian várakoztak reám. Elmondtam nekik a történteket, szó nélkül hallgatták s fejüket csóválták. De határozottan mondom, hogy találtam, hallottam jól a golyó ütését rajta, no majd meglátják reggel!

És én teljes reménynyel feküdtem le sógorommal az illatos szénába egyet szundítani, mig megvirrad.

Már teljesen világos volt, mire felébredtünk. Gyorsan felcihelődtünk s nem telt bele egy fél óra sem s már mi „Bugó„ kutyánkkal a hely szinén voltunk.

Mutatom az erdésznek a lövés helyét. Csakugyan találva van, vérzik két oldalt. No de most vigyázva a vérnyomon, a kutyát elereszteni. Alig, hogy elbocsájtottuk a kutyát, már is hallatszik dühös csaholás a sürűből, tehát a kan még él. Sietve vergődtem az óriási sürűségen keresztül az ugatás irányában.

A mint futás közben egy keskeny nyilásra érek, látom, hogy a kutya rohan egyenest felém s rá nyomban megjelenik a kan ijesztően nagy koponyája a nyiláson tőlem alig nyolc lépésnyire. Egy pillanat sem telt bele s homlokon találva élettelenül dült fel a vén remete.

Kissé alacsonyan lőttem éjjel keresztül s dacára, hogy belsejtve teljesen szét volt marcangolva, még képes volt reggel fél hét órakor a kutyát kergetni.

Sokáig gyönyörködtünk a hatalmas állatban s jókat nevettünk „Bugó„ kutyánk erőlködésén, a mint birkózott az élettelen állattal, mig végre megjött a faluból a szekér, melyen diadalmasan szállitottuk haza szép zsákmányunkat.

Öngyilkos főellenőr. Bründl Imre máv. főellenőr szept. hó 22-én Budapesten Hernád-utcai 6. számu lakásán főbelőtte magát s nyomban meghalt. A 9 gyermekes családapát zilált anyagi viszonyai kergették a halálba, amely szomoru viszonyokat egy szövetkezet idézte elő. Bründl Imre vasmegyei származásu, Kőszegen és Szombathelyen rokonsága van.

Elhunyt hercegi tiszttartó. Kovács Géza volt lékai kerületi hercegi tiszttartó, a steinhofi elmegyógyintézetben 45 éves korában elhunyt. Kovács holttestét Kismartonba szállitották, ahol a kismartonhegyi temetőben nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Változások a kőszegi honvédzászlóalj tisztikarában Mult számunkban már megirtuk, hogy Gerlits hadnagy és Gruber zászlós Sopronba helyeztettek át. Mint értesülünk, Török Béla és Havas Aladár hadnagyok is Sopronba helyeztettek az ezredhez. Kőszegre kerültek Bóka István százados, Holló Antal és Varga István hadnagyok, továbbá Grész Béla zászlós.

Zongora tanárnői vizsga. Windisch Margit a budapesti zeneakademián kitünő sikerrel tette le a zongora tanárnői vizsgát, hol oklevelet nyert.

Ünnepély a kath. főgimnáziumban. A kőszegi kath. főgimnázium ifjusága okt. 1-én Dr. Bárdos Remig igazgató nevenapja alkalmával iskolai ünnepélyt rendezett. Az ünnepély műsora a következő volt: 1. Novacsek: Induló. Zenekar. 2. Üdvözlő beszéd. Kudlics K. VIII. 3. Abt: Felköszöntő. Énekkar. 4. Maresch: Szerenád. Zenekar. 5. Várady: Melyiket? Beresényi J. IV. 6. Kovács: Enigma. Zenekar. 7: Gabányi: Filippó, Borovánszky. M. VI. 8. Weber. Lützow. vadászata. Énekkar. 9. Kovács: Magyar népdalinduló. Zenekar.

Tifusz a szomszédban. A városunkhoz közel fekvő Kőszegszerdahely községben három tifusz-megbetegedés fordult elő egy családban. A Francsics család 3 tagját döntötte ágyba a betegség. A hatóság a betegség továbbterjedésének meggátlása végett a szükséges óvóintézkedéseket megtette.

Terzene. A kőszegi zenekar vasárnap okt. 2-án délelőtt 10 órakor a nagymise után a főtéren terzenét tart.

Az Országos Gyermekvédő Liga kőszegi bizottsága október hó 2-án délelőtt 11 órakor a városháza közgyülési termében ülést tart, melyre a meghivók szétmentek.

Városi közgyülés. Kőszeg város képviselőtestülete október hó 6-án rendes közgyülést tart, melynek legfontosabb tárgya a jövő évi költségvetés lesz.

Hivatalos órák a kőszegi szolgabirói hivatalban. A kőszegi szolgabirói hivatalban folyó évi október hó 1-től a hivatalos órák egyhuzamban 8—2 óráig tartatnak meg. Vasár és ünnepnapokon 9—11-ig vannak hivatalos órák.

A házipar megkedveltetése. Az országos magyar házi ipar szövetség közgazdasági szempontból fontos, s a szegényebb néposztály megélhetési viszonyaira nagy befolyással levő tervvel foglalkozik. Azt akarja ugyanis, hogy minden községben legalább egy nő sajátitsa el a házi ipar müvelését. S aki már egyszer megtanulta, az igyekezzék a faluban megkedveltetni. A szövetséget munkájában segiti a vármegye alispánja, aki fölhivja az összes vármegyei járási főszolgabirákat s a városok polgármestereit arra, hogy törekedjenek oda, hogy minden községből legalább egy nő jelentkezzék a házi ipar müveléséhez való kiképzésre. A jelentkezésnek október hó 25-ig meg kell történni. A járási főszolgabirák, illetve polgármester utján az alispánnál kell jelentkezni.

Az ujoncok bevonulása. A honvédelmi miniszter táviratot küldött a vármegyéhez, melyben közli, hogy olyan helyekről, ahol kolerás megbetegedések vannak, az ujoncoknak nem kell bevonulniok csapattestükhöz. A Dunával közvetlenül határos vármegyékből és az ezek közelében fekvő törvényhatósági joggal felruházott városokból az ujoncok bevonulása további rendelkezésig szintén elmarad. Hasonlóan elmarad, az ilyen póttartalékosok kiképzése az első honvéd gyalogezrednél.

Tüz a Mexikóban. Kedden éjjel a lángok martaléka lett Györgyi testvérek kőszegfalvi lakósok közel ezer kereszt szalmája, a szalmakazal melletti pajtával, a bentlevő gazdasági eszközökkel és takarmány-félével együtt. A tüz az éjféli órákban ütött ki. A tüzoltók észrevették a magasra csapó lángnyelveket, ki is mentek a veszedelem helyére, de vizhiányában tehetetlenül állottak ott. A tüzet, valószinü gyujtogatás okozta s a gyanu Horváth Ferenc csepregi illetőségü kocsisra irányult, ki Györgyiéknél volt alkalmazva. A rendőrség letartóztatta Horvátot és átadta a kir. járásbiróságnak, hol feltételesen szabadlábra helyezték, mert positiv bizonyiték ellene nem volt. A nyomozás tovább folyik. A kár közel ötezer korona, mi biztositás révén megtérül.

Kőszegfalva uj iskolát kap. A kőszegfalvi elemi iskola ma már a célnak nem felelvén meg, a tanács azon javaslatot terjeszti a képviselőtestület elé, hogy elvben határozza el egy uj iskola felépitését, a régit pedig értékesitse. Az uj iskola esetleg a jövő évben már épités alá kerül.

A városi réteket bérbeadják. A város ez ideig a réttermését lábon adta el. Most kisérletet tesz a városi rétek bérbeadása iránt. Az árverési feltételeket a csütörtöki közgyülés állapitja meg.

A pöcegödör anyagának bérlete. Még a mult évben történt, hogy Chernel György tömördi nagybirtokos bérbevette a városi pöcegödrök anyagát. Mivel azonban a bérlő a szerződésben foglaltaknak eleget nem tesz, a városi tanács azon javaslatot teszi a közgyülésnek, hogy Cherneltől a bérletet vonja meg és Grünszeisz Antal gyepmesterrel kössön szerződést, ki kedvezőbb feltételeket is igér s igy olcsóbb lesz a pöcegödör anyagának kihordása, a menynyiben ezentul hektoliterenként 40 fillérért szállitja el az uj bérlő.

A város a bizonyitványokért dijat szed. A szegények eltartása körül felmerülő kiadások mindjobban terhelik a várost. A tanács, hogy a kiadások elviselhetőbbek legyenek, azon javaslatot terjeszti a közgyülés elé, hogy a kiállitandó községi bizonyitványokért 50 fillér dij szedessék s hogy a plakátok után is fizettessék dij, mit 3 koronában javasol megállapitani. Mindezt szabályrendelet keretében óhajtja rendezni a város.

Azt már nem. A nyáron történt, hogy Barna Simon bátyánk valamivel többet talált magába szedni a jóból, mint a mennyi elég lett volna, sőt ugy látszik sokkal többet, oly mély álomba merült, hogy hozzátartozói halottnak vélték. Ravatalra teritették tehát, meggyujtottak körülötte egy csomó viaszgyertyát s aztán torhoz ültek, melyen már-már nagyon vig kezdett lenni az örökösök hangulata, amikor egyszerre csak elsáppad az egész társaság és sikoltva menekül, ki merre lát. — A rémületet Simon bátyánk okozta, ki felül s aztán kilép koporsójából és se szó, se beszéd, odatelepszik az elhagyott asztalhoz, felkap egy arany vignettás palackot és ... alaposan meghuzza. Ezt látva a társaság egy bennszorult tagja, nekibátorodik, visszaül a helyére és felocsudván az ijedelemből, de még mindig nagy zavarban, azt kérdik az öreg urtól: „Hát bátyámuram nem hótt meg?„ Mire Simon bátyánk nyugodtan válaszol: „Ameddig csak a boromat ittátok, megmaradtam hóttnak, de már az Eszterházy coguacomat nem hagyom az ebadta, inkább feltámadok.„

A báró a grófnénál uzsonnázik. Roppant kedvesen mutatja be Móric Zsigmond, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapjában, hogy játszanak Sándor és Böske bárót és grófnét s hogy marad hoppon Sándor, mert mégsem kap uzsonnát. Dörmögő Dömötör még mindig a sztracenai völgyben utazgat mackó társaságával. (A legközelebbi számban a fogorvosnál fogjuk találni.) Benedek Elek verset és mesét irt e számba„ V. Sipos Ida érdekes mesét, Mihály Rezső kedves képet rajzolt bele, melyhez Tallián Gábor irt verset, Zsiga bácsi elmondta Csutora Janesi bohókás kalandjait az északi sarkon, Dánielné Lengyel Laura folytatja történeti tárgyu regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek teszik teljessé e szám élvezetes tartalmát, a sok szép illusztráció pedig külső diszét. A Jó Pajtás-t a Franklin Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s kivánatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás„ kiadóhivatala (Budapest, IV., Egyetem-u. 4.).

A vasvarmegyei fogadósok-, vendeglősök és kávésok ipartársulatának választmánya szerdán, október hó 5-én d. u. 5 órakor a szombathelyi ipartestület tanács termében Thököly l. u. 5. ülést tart. Az ülés tárgyát a jóváhagyást nyert alapszabályok bemutatása és az igy szükségessé vált intézkedések tárgyában hozandó határozat képezi.

Kolera ellen szódaviz a legbiztosabb óvó ital.

Mióta bennünket is fenyeget a kolera réme, ujból és mély sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy milyen mostohán bánnak a hivatalos körök a szódavizzel, azaz hogy tulajdonképpen tudomást sem vesznek a létezéséről. Dr. Aujeszky Aladár vegyésztanár cikket, irt „Baktériumok viselkedése a szódavizben" cim alatt a Természettudományi közlöny.

A hirneves vegyésztanár értekezéséből olvashatjuk, hogy még a tisztább forrásviz fertőzése is lehetséges, mert egynéhány forráskezelőségnél nem ügyelnek töltés közben a tisztaságra; igy történik, meg, hogy a palack már fertőzötten kerül a töltéshez, melyet megelőzőleg nem mostyk ki a kellő elővigyázattal; de a tisztátlan dugó utján is belekerülhet a bacillus a legtisztább forrásvizbe is.

Hozzá tehetjük ehhez, hogy ily fertőzés eshetősége a szódaviznél, melyet syfonfejjel légmentes elzárt palackba töltenek és a mely töltés közben csakis fémrészekkel érintkezik, teljességei ki van zárva.

Olvashatjuk továbbá a fentidézett értekezésben, hogy „A szódavizek tetemesebb széndioxid tartalma magyarázza, hogy baktérium tartalma többnyire nem jelentékeny és hogy a vizbe jutott baktériumok száma a szodavizben rendszerint gyorsabban csökken, mint a csak kevés széndioxidot tartalmazó vizekben.„

Hozzá tehetjük ehhez, hogy a szódaviz széndioxid tartalma sokkal nagyobb a legszénsavdusabb ásványvizeknél.

Továbbá irja Dr. Aujeszky; „ Ivóvizekben, melyekbe széndioxidot préseltek, Hochstetter csak kivételesen találta a kolera bacillusát a vizbe való keverés után még 24 óra is életrevalónak. Hasonló tapasztalatokra tettek szert mások is. Daer a kolera bacillusát, melyet „mesterséges seltersiviz„-be kevert, két nap mulva már csak ritkán találta életben, rendszerint egy nap alatt elpusztult. Ezek szerint kolerajárvány idején az esetleg a szódaviz gyártáshoz felhasznált vizbe jutott kolera-bacillus aligha fogja terjeszteni a kolerát, mert a szódavizben rövid idő alatt, még mielőtt a fogyasztohoz kerül, elpusztul.„

Az összes irányadó fórumok ennek dacára forralt és ismét lehütött vizet, citrom- és sósavas vizet és természetes tiszta asványvizet ajánlanak italul a kolera ellen.

Pedig, ha tekintetbe vesszük, hogy a szegényebb néposztály és a munkásosztálynak nincs módjában, hogy ásványvizet fogyasszon, de munkaközben forralt és ismét lehütött vizről sem gondoskodhatik, a szódavizet, mely különben is az egészségügyi hatóságok szigoru felügyelete alatt áll, ugyszólván minden utcasarkon, a legkisebb falvakban is pár fillérért megkapja, reá kell jönni mindenkinek, hogy a szódaviz a kolera elleni védekezésnél is valóságos áldás az emberiségre.

2406/1910. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **Deutsch L. Lajos** ügyvéd által képviselt **borostyankői takarékpénztár r. t.** végrehajtatónak **dr. Szemző Sándor** kőszegi ügyvéd által képviselt ismeretlen tartózkodásu ifj. **Hofer János** és **Hofer József** végrehejtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében 4100 K tőke s jár. ugy 44 K jelenlegi, és a netán még felmerülendő költségek behajtása végett a területén fekvő következő ingatlanok u. m.:

ifj. Hofer János és Hofer Józsefnek a borostyánkői 688 sz. tjkvben A + 1 sor. 72 hrsz. 110. házsz. ingatlanra 801 K, A + 2. sor. 1765. hrsz. ingatlanra 31 K, A + 3. sor. 1768. hrsz. ingatlanra 17 K, A + 4. sor. 2149. hrsz. ingatlanra 28 K, A + 5. sor. 2150. hrsz. ingatlanra 16 K, A + 6. sor. 2177. hrsz. ingatlanra 4 K, A + 7. sor. 2186. hrsz. ingatlanra 15 K, A + 8. sor. 2193. hrsz. ingatlanra 53 K, ifj. Hofer Jánosnak az u. o. 55 sz. tjkvben A + 12. sor. Közös erdő és legelőbeli aránylagos része 12 K, ifj. Hofer Jánosnak és Hofer Józsefnek az u. o. 195 sz. tjkvben A I. 6—10, 12. 15 és 17 sor. 521, 559, 577, 616, 637, 839, 959 és 1460 hrszu ingatlanokra 577 K, a 318 sz. tjkvben A + 5 sor. 1464. hrsz. ingatlanra 43 K, a 318. sz. tjkvben A + 6. sor. 1465 hrszu ingatlanra 27 K, ugyanazoknak az u. o. 686 sz. tjkvben A 1. 1 sor. és 3 sor. 960 és 1459 hrszu birtokára 623 kor. ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1910. évi október 13 (tizenharmadik) napjának délelőtt 10 órájára

Borostyánkő község házánál, megtartandó nyilványos árverésen — azonban a 110. számu ház a kikiáltási ár felénél alacsonyabb árban eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kőszegen a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1910. évi augusztus hó 13-án. Halász Ernő s. k. kir. járásbiró.

A kiadmány hiteléül:

Péczely Gyula,
kir. telekkönyvvezető.

Ma vasárnap este 8 órakor
a Mulató termében
nyilvános bál
tartatik, **Kováts Ferenc zenekara** közreműködése mellett.

Perkovits János,
vendéglős.

Siremlékek

granit, márvány és műkőből 15 K-tól felfelé.

Sirkeretek műkőből stb.

Zerthofer Mihály-nál
Kőszeg.

Olcsó kölcsönök

Váltókra: 2—3 aláírásos üzleti és magánváltokat a legalacsonyabb kamatláb mellett számitolunk le.

Jelzálogra: Földbirtokokra és házakra kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellet folyósitunk. **Magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökbe változtatunk. (convertálunk.)**

Értékpapirokra: Állami és magán papirokra kedvező feltételek mellett zálog (**lombard**) kölcsönöket nyujtunk.

Szombathelyi Takarékpénztár
Részvénytársaság
kőszegi fiókja,
Kőszeg. Király-út 735. sz.
Strucz szálloda mellett.

„Keil-Lakk"-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kin,
Barna, vagy porszürke szin,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk" legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,
Ha „fehér Keil-Lakk"-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk" azurkék,
Kertiburort fessük zöldre,
Gyermekeknek örömére.
„Keil-Lakk"-ból van minden szin,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk"!

Mindenkor kaphatók:
Unger József cég-nél
Kőszegen.
Szombathely: Kaiser Lajos.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb
a **Réthy**-féle pemetefű **czukorkánál**
Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.
dyg E oboz 60 fillér.
Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

MAGYARÁZAT.

Hogy mennyire köztudomásu az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb ovószer az

ESTERHÁZY-COGNAC

annak legjobb bizonyitéka a rendkivüli fogyasztás.

Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapitva, hogy **az Esterházy cognacgyár** két Egrot-féle főzőkészüléke

1,752.000 liter bor

termő képességet foglal magában.

Ez az óriási szám legjobb bizonyitéka annak, hogy **a közönség tudja, mivel védekezzék a**

kolera ellen.

Ez a magyarázata a rendkivüli nagy fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda:
BUDAPEST, V., Csáky-u. 14.

Őszi trágyázás.

Óvakodjunk a hamisitásoktól!

Valódi Stern Marke védjegyü

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb phosphorsavas műtrágya!

Csak akkor ha ilyen van és ólomzár

valódi zsákban eredeti van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphatfabriken, Berlin
vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy ut 49.

Ne féljen a kolerától!

mert egy palack

„Fiume Cognac Medicinal"

szavatolt valódi borpárlat

biztos hatásu ovószer a fiumei „ADRIATICA"
Cognac-főpároló Részvénytársaság kitünőnek elismert különlegessége.

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben.

STOCK COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS & STOCK

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Cognac gőzfőzde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

KLIMAX

nyersolaj-motorok és lokomobilok

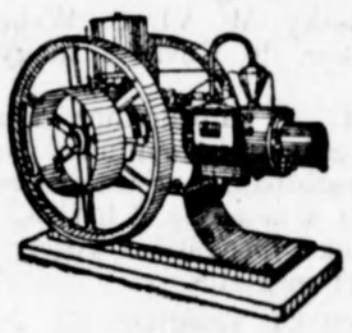

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély!

sem pénzügyőri ellenőrzés. — Elsőrangu referenciák.

BACHRICH és TÁRSA
Budapest :: Wien :: Hamburg
motorgyár
Wien, XIX/6, Heiligenstädtlerstrasse 83.
— Magyarországi mintaraktár és iroda: —
Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Tőzsde palota)

Kőszegen kapható Róth Sándornál.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégibb és legnagyobb motorgyára

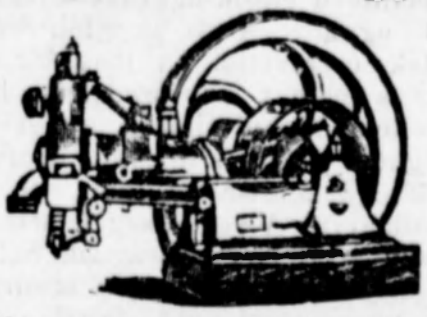

Szállit szakkörökben elismert legjobb gyártmányu
Benzin-, Nyorsolaj-, Gáz-, Petroleum-
motorokat és lokomobilokat
— valamint **Szivógázmotorokat.** —

MEGLEPŐ UJDONSÁG!
EGYETEMES GENERATORUNKKAL
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselet:
Gellért Ignácz és Társa
Budapest, Teréz-körut 41. — Telefon 12-91
Legmesszebbmenő jótállás! — Kedvező fizetési feltételek

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.